

Bedre folkehelse gjennom effektiv håndtering av helsedata i Bergen kommune

Bergen kommune vil bruke helsedata fra innbyggerne til å utvikle mer faktabaserte og målrettede folkehelse tiltak.

Helsedata utgjør verdifull informasjon for helsevesenet og forskere. Effektiv utveksling av helseinformasjon mellom fastleger og sykehus kan optimalisere behandling, mens forskere får muligheten til å utvikle forbedrede medisiner, behandlinger og helsefremmende tiltak gjennom tilgang til befolkningsbaserte helsedata..

Flere utfordringer kompliserer imidlertid denne informasjonsutvekslingen. Helsedata utgjør sensitiv personverninformasjon, og det er derfor avgjørende at utvekslingen skjer på en måte som begrenser tilgangen til kun nødvendig og forsvarlig personinformasjon. Videre opererer ulike deler av helsevesenet med varierende journal- og arkivsystemer, noe som skaper vanskeligheter med effektiv informasjonsoverføring.

Bergen kommune viser mot og engasjement i sitt forskningsprosjekt, [FolkeKommune](#). Gjennom et tett samarbeid med forskere jobber de aktivt med å utvikle innovative løsninger for å optimalisere bruken av tilgjengelige helsedata.

Lars Bergesen som er FoU-rådgiver i Bergen kommune og Kunnskapskommunen Helse Omsorg Vest. Han leder prosjektet og deler målet om å etablere grunnlaget for en ny modell innen folkehelsearbeid i kommunene. Denne modellen skal i større grad basere seg på fakta og kunnskap om helsebehovene i befolkningen. Et spennende initiativ for å styrke folkehelsearbeidet.

Felles interesser blant prosjektdeltakerne

FolkeKommune-prosjektet har mottatt 7 millioner kroner fra Forskningsrådet, gjennom utlysningen for [innovasjonsprosjekter i offentlig sektor](#). Blant partnerne i prosjektet er [Folkehelseinstituttet](#), [Institutt for helse, miljø og likeverd](#) ved Universitetet i Bergen og [Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør](#). Disse kunnskapspartnerne skal både bidra til å koordinere og tilgjengeliggjøre eksisterende helsedata og til å utvikle gode strategier for å bruke dataene i folkehelsearbeidet.

Bilde av Lars Bergesen

Lars Bergesen leder prosjektet (Foto: Ragnhild Karlsen, NAPHA)

tydelig egeninteresse i å delta i prosjektet.

Lars forteller at det er en gjennomtenkt strategi fra kommunen å utvikle denne typen forskningssamarbeid i stedet for å sende oppdraget ut på anbud. De har også bevisst lett etter samarbeidspartnere som har en

– Partnerne og vi har som mål å løse mange av de samme samfunnsutfordringene på dette feltet. Vi tror det gir bedre resultater å jobbe sammen med noen som vi har nær kontakt med enn å sette ut arbeidet til noen som ikke kjenner behovene våre like godt, understreker han.

Kvalitetssikring på høyeste nivå

Sentralt i prosjektet står helseundersøkelsen «Helseprofil 0-20», som brukes på helsestasjonene og i skolehelsetjenesten i kommunen. Undersøkelsen inneholder strukturerte sjekklister og tallfestede svar som gjør den velegnet til å hente og gjenbruke informasjon fra.

Kommunen og Sikt samarbeider om å legge til rette for å få disse dataene inn i tjenesten microdata.no, hvor de kan inngå i analyser sammen med andre data i løsningen. Microdata.no er en fellestjeneste drevet av Sikt og SSB, og fungerer som en slags anonymiseringsteknologi, hvor forskere kan gjøre analyser og hente ut resultater uten å få tilgang til alle bakgrunnsdataene.

Dermed blir det for eksempel mulig å sammenligne helseutfordringene for barnekull i ulike bydeler uten å få tilgang

til sensitiv personinformasjon om barna som informasjonen gjelder. Folkehelseinstituttet har allerede brukt data fra «Helseprofil 0-20» til å undersøke hvordan amming påvirker helsen til spedbarn, og planlegger ytterligere studier om søvn som helseindikator.

– En viktig del av prosjektet er å luke ut feilkilder i analysematerialet. Det at vi har forskere som skal publisere vitenskapelige artikler basert på dataene, gir oss kvalitetssikring på aller høyeste nivå, forteller Lars engasjert.

Basert på egne behov

Planen for prosjektdeltakerne er at andre kommuner som også bruker «Helseprofil 0-20»-undersøkelsen ganske enkelt skal kunne ta i bruk analyseløsningen prosjektet har utviklet. På litt lengre sikt er målet å utvide denne analyseløsningen til å også omfatte helsedata fra flere ulike kilder. Dette vil gi et enda rikere og mer fullstendig datamateriale, som kan brukes som grunnlag for både forskning og utforming av folkehelseiltak.

– En god folkehelsepolitikk gir innbyggerne tjenester og tilbud basert på de behovene de har. Hva disse behovene faktisk er ulike steder, trenger vi enda bedre data for å kunne si noe sikkert om, påpeker Lars.

Han forteller at Bergen kommune er i ferd med å gå gjennom en kulturendring, hvor de jobber målrettet med å bli flinkere til å etterspørre og bruke forskning. Dette er også med på å gjøre kommunen til en mer attraktiv arbeidsgiver, mener Lars. Samtidig understreker han igjen at et vellykket forskningssamarbeid er basert på at alle partene som deltar har en tydelig interesse av prosjektet og resultatene. Om forskere ønsker å få med kommunen på et forskningsprosjekt bare fordi utlysningen krever at det skal være en kommune i prosjektgruppen, takker de nei.

– FolkeKommune-prosjektet er det motsatte av slike prosjekter med symbolsk deltakelse. Dette er forskning basert på våre egne behov, sier Lars Bergesen.

Fire prosjekttips fra Lars

- Velg en tematikk som springer ut av et konkret behov som dere selv har identifisert og prioritert.
- Opprett dialog med relevante forskningsmiljøer i forkant, det er mye lettere å sette i gang når man har nettverkene og møteplassene på plass allerede.
- Sørg for at alle prosjektpartnerne har en tydelig egeninteresse av å være med på prosjektet. Få dem til å spørre: What's in it for me?
- Bruk gjerne [Forskningsrådets prosjektkanvas](#) for å strukturere prosessen fra idé til søknad.

Om prosjektet

Prosjektet [En ny modell for tilgang på kunnskap til forskning, styring og utvikling i folkehelsearbeidet i kommunene \(FolkeKommune\)](#) ledes av Bergen kommune i samarbeid med ti andre kommuner og Folkehelseinstituttet, Institutt for helse, miljø og likeverd ved Universitetet i Bergen og Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør.

Målet med prosjektet er å utvikle, tilrettelegge og gjøre helsedata og folkehelseindikatorer tilgjengelige og anvendelige for utvikling av folkehelseiltak.

Prosjektet har mottatt 7 millioner kroner fra Forskningsrådets [utlysning for innovasjonsprosjekter i offentlig sektor](#) og har et totalbudsjett på over 10 millioner kroner.

Meldinger ved utskriftstidspunkt 11. mai 2025, kl. 03.22 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.